

Sprawozdanie

komisji gminnej o czynnościach I. Departamentu Wydziału krajowego w zakresie spraw gminnych.

Wysoki Sejmie!

Ze sprawozdania Wydziału krajowego konstatuje komisya gminna uprawomocnienie przez Najwyższą sankcyę 7 uchwał sejmowych, mianowicie: 4 pozwalające na pobór opłat konsumcyjnych, 2 pozwalające na pobór opłaty od psów i 1 zezwalającą na utworzenie osobnej gminy (przysiółek Radocka góra pow. Samborski).

Odmówiono sankcyi dwom ustawom, przyzwalającym na prawo poboru opłat akcyjnych, miastom: Biecz i Leżajsk; dalej ustawie o pisarzach gminnych, a to z tego powodu, jakoby ustawa miała występować z negacyą zasadniczą prawa kontroli, przysługującego Rządowi, nad czynnościami pisarzy gminnych w zakresie poruczonem.

Z pięciu ustaw, które dla rozmaitych przyczyn formalnej natury sankcyi jeszcze nie otrzymały, jest cztery potoczego, administracyjnego znaczenia, większej doniosłości jest ustawa o przymusowem ogólnem ubezpieczeniu od ognia, także do sankcyi nie przedłożona, pozostająca niejako w zawieszeniu. Wydział krajowy zapytywał c. k. Rząd kilkakrotnie, a po raz ostatni 1. sierpnia 1890 o wyjaśnienia co do stanu tej sprawy; odpowiedzi jednak nie otrzymał. Komisya gminna powzięła jednak z odpowiedzi c. k. komisarza rządowego na interpelacye w tej sprawie wniesione wiadomość, że wysoki c. k. Rząd przygotowuje ustawę w tym przedmiocie, jednobrzmiącą dla wszystkich krajów w Radzie państwa reprezentowanych. Z uwagi na nagłą charakter tej sprawy widzi komisya z pewnym żalem jej przewlekanie, zwłaszcza, że nie może podzielać zapatrywania, jakoby projektowana jednolita ustawa była najlepszem rozwiązaniem tej sprawy. Przeciwnie, komisya gminna wyraża mniemanie, oparte na doświadczeniach ostatniej przeszłości, że kraj nasz, ze względu na swe odrębne stosunki specjalnego uwzględnienia potrzebuje, zwłaszcza w tej sprawie tak głęboko w ekonomiczne stosunki codziennego życia sięgającej. Lepiej zaś, jak reprezentant kraju, Sejm krajowy, pewno nikt temu zadaniu odpowiedzieć nie będzie w możności. Jako wyraz tego zapatrywania wnosi komisya gminna odpowiednią rezolucyę pod Nr. 1

W załatwieniu petycyi gmin powiatu liskiego wyjednał Wydział krajowy u c. k. Rządu podwyższenie dotacyi soli o 100.000 kłgr. asygnowanych do żupy w Łacku.

Wydział krajowy udzielił pożyczek bezprocentowych gminie Łańcut 2.000 zł. na budowę aresztów, gminie Jaworów 20.000 zł. na budowę koszar.

Ważna sprawa zdrowotna, poruszona uchwałą sejmową z dnia 16. listopada 1889, o zabezpieczeniu zdrowej wody do picia dla gmin wiejskich weszła na tory słuchania ankiet i zbierania dat statystycznych więc rzeczywistego rezultatu rychło spodziewać się trudno. Komisya gminna jest zdania, że tok tej ważnej sprawy przyspieszyć należy i wnosi odpowiednią rezolucyę pod Nr. 2.

Nowelę do ustawy gminnej, wypracowaną przez Wydział krajowy. wskutek bardzo licznych petycyj domagających się prawa egzekucyi administracyjnej dla wierzytelności kas pożyczkowych gminnych, Wydział Sejmowi nie przedkłada, a to wskutek odpowiedzi informacyjnej c. k. Namiestnictwa z dnia 1. listopada 1889 l. 12243, która przedmiot ten jako przekraczający kompetencyę Sejmu charakteryzuje.

W zawieszeniu jest sześć spraw o wyłączenie pojedynczych miejscowości z dotychczasowego związku gminnego, a utworzenie gmin osobnych, przyczyną tego jest brak wyjaśnień przez Wydział krajowy zażądanych. a przez powiaty: Brody, Gródek, Jaworów, Lwów, Rzeszów i Zbaraż nienadestanych

Z powodu braku odpowiedzi od c. k. Rządu są w zawieszeniu następujące dwie ustawy: 1) Uchwała sejmowa z dnia 19. listopada 1889 uwalniająca budynki powiatowe od podatków krajowych; 2) Uchwała sejmowa z dnia 26. listopada 1889 o regulacyi stosunków podatkowych w Trembowli.

Komisya gminna nie może pominąć bez wyrażenia uznania i szczerego zadowolenia usiłowań Wydziału krajowego, odpowiadających uchwale sejmowej (nowela gminna nakładająca na Wydział krajowy obowiązek ściślejszego nadzoru nad czynnościami Rad powiatowych i gminnych), zorganizowania i przeprowadzenia odpowiedniej kontroli, wprowadzie dotychczas tylko w miarę sił rozporządzalnych, lecz nprawniających do spodziewanego energicznego rozszerzenia tej czynności. Przedłożone rezultata dotychczasowej kontroli przyjmuje komisya do wiadomości, a zarazem wnosi:

Wysoki Sojm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie I. Departamentu Wydziału krajowego w zakresie spraw gminnych.

Rezolucya Nr. 1. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przeprowadził z wysokim c. k. Rządem rokowania w przedmiocie ogólnego przymusowego ubezpieczenia od ognia, a to w tym duchu, żeby ustawa ta dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi Sejmowi krajowemu dla powzięcia odpowiednich uchwał jaknajrychlej przedłożoną została.

Rezolucya Nr. 2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby obmyślił odpowiednie środki celem zabezpieczenia dla mieszkańców gmin wiejskich zdrowej wody do picia i przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej odpowiednie wnioski.

We Lwowie 10. listopada 1890.

Ziemiałkowski
przewodniczący.

T. Rozwadowski
sprawozdawca.